

รธน. มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง วรรคสาม และวรรคสี่ และมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง
พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๖)

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๖) บัญญัติ
เหตุที่ผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจากตำแหน่ง กรณีราษฎรในหมู่บ้านที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม
มาตรา ๑๑ ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งเข้าชื่อกันขอให้ผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่ง เนื่องจากผู้ใหญ่บ้านคือบุคคล
ที่ได้รับความไว้วางใจจากราษฎรในหมู่บ้านให้ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองหมู่บ้าน เมื่อใดที่ราษฎรหมดความไว้วางใจ
ในตัวผู้ใหญ่บ้าน ย่อมสามารถเรียกร้องอำนาจที่ได้รับมอบไปกลับคืนมาโดยการถอดถอนผู้ใหญ่บ้านออกจาก
ตำแหน่ง อันเป็นหลักการสำคัญของประชาธิปไตยทางตรงที่ถือการมีส่วนร่วมของประชาชนคือหัวใจของ
การปกครอง โดยก่อนที่จะมีคำสั่งให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง มีกระบวนการตรวจสอบว่าการเข้าชื่อถอดถอน
ดังกล่าวเป็นไปตามองค์ประกอบของมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๖) หรือไม่ หากผู้ใหญ่บ้านที่ถูกถอดถอนออกจาก
ตำแหน่งเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ย่อมมีสิทธิยื่นฟ้องคดีต่อศาลเพื่อวินิจฉัยว่าการเข้าชื่อถอดถอน
ดังกล่าวครบตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ เป็นการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำ
ของฝ่ายปกครองโดยองค์การตุลาการที่คู่ความมีสิทธิต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่อันเป็นไปตามหลักนิติธรรม บทบัญญัติ
มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๖) มิได้เป็นบทบัญญัติที่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ
และมิได้มีส่วนใดที่เป็นการขัดขวางการใช้สิทธิฟ้องคดีของผู้ฟ้องคดีต่อศาลหรือสิทธิที่จะได้รับการเยียวยา
เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล
เกินสมควรแก่เหตุ และไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง วรรคสาม และวรรคสี่ และมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง

ย่อโดย นายจักรกฤษณ์ อุตโม
นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

นางบุศรา เทียนดี
ผู้อำนวยการกลุ่มงานคดี ๘

นายสุภัทร แสงประดับ
ผู้อำนวยการสำนักคดี ๓

ว่าที่เรือตรี ดิเรก สุขสว่าง
รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ตรวจ

นางสาวร่มปรางค์ สวมประคำ
รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ รักษาการแทน
เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ตรวจ